

2017. gada . aprīlī
Rīgā

Noteikumi Nr.
(prot. Nr. .§)

Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govīs un kazas svaigpiena aprītei nelielā apjomā

Izdoti saskaņā ar
Pārtikas aprītes uzraudzības likuma
4. panta otro daļu un
8. panta desmito un divpadsmito daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govīs un kazas svaigpiena (turpmāk – piens) ieguvei, pirmapstrādei, uzglabāšanai, transportēšanai un tiešai piegādei nelielā apjomā galapatērētājam vai mazumtirdzniecības uzņēmumam, kas tieši apgādā galapatērētāju (turpmāk – mazumtirdzniecība), kā arī piena realizācijas atļaujas izsniegšanas, apturēšanas un atjaunošanas kārtību.

2. Piena ražotājs, kas pienu piegādā tieši galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai (turpmāk – piena ražotājs), ir atbildīgs par piena atbilstību šajos noteikumos noteiktajām higiēnas un obligātajām nekaitīguma prasībām. Piena ražotājs nodrošina piena apjoma uzskaiti, dokumentējot informāciju par dienā realizēto piena apjomu kilogramos, piena realizācijas datumu un realizācijas vietu.

3. Par nelielu piena apjomu uzskata tādu piena apjomu, ko piena ražotājs iegūst no sev piederošām govīm un kazām un realizācijas apjoms tieši galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai gada laikā ir ne vairāk kā 1000 tonnu.

4. Tieši piegādāt pienu nelielā apjomā galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai ir atļauts piena ražotājam, kas Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk – dienests) teritoriālajā struktūrvienībā ir saņēmis piena realizācijas atļauju.

II. Piena realizācijas atļaujas izsniegšanas, apturēšanas un atjaunošanas kārtība

5. Lai saņemtu piena realizācijas atļauju, piena ražotājs iesniedz dienestā iesniegumu, norādot:

- 5.1. piena ražotāja vārdu un uzvārdu vai uzņēmuma nosaukumu;
- 5.2. novietnes adresi;

5.3. Lauksaimniecības datu centra (turpmāk – datu centrs) lauksaimniecības dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrā piešķirto ganāmpulka un novietnes reģistrācijas numuru;

5.4. iesniegumam pievieno pārskatu ar laboratoriskās testēšanas rezultātiem, kas apliecina, ka piens atbilst šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem;

5.5. piena ražotājs var izmantot datu centra svaigpiena kvalitātes datubāzē esošos piena paraugu testēšanas rezultātus, tos pievienojot iesniegumam.

6. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 5. punktā minētā iesnieguma un laboratoriskās testēšanas rezultātu saņemšanas, izskata to, un izvērtē atbilstību normatīviem aktiem.

7. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 6. punktā minēto darbību veikšanas pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

7.1. izsniegt piena realizācijas atļauju un iekļaut piena ražotāju dienesta uzraudzības objektu datubāzē, ja novietne un laboratoriskās testēšanas rezultāti atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

7.2. neizsniegt piena realizācijas atļauju, ja novietne un laboratoriskās testēšanas rezultāti neatbilst šo noteikumu noteiktajām prasībām.

8. Dienests trīs darbdienu laikā paziņo ražotājam pieņemto lēmumu un izsniedz ražotājam atļauju, ja pieņemts šo noteikumu 7.1. apakšpunktā minētais lēmums.

9. Ja netiek ievērotas šajos noteikumos noteiktās prasības, dienests:

9.1. pieņem lēmumu apturēt piena realizācijas atļauju;

9.2. piena ražotāju dienesta uzraudzības objektu datubāzē izdara ierakstu, par to, ka atļauja ir apturēta;

9.3. vienas darbadienas laikā informē ražotāju par pieņemto lēmumu.

10. Lai atjaunotu piena realizācijas atļauju, ražotājs, kad ir novērsis neatbilstības, kuru rezultātā piena realizācijas atļauja tika apturēta, dienesta teritoriālajā struktūrvienībā iesniedz iesniegumu ar lūgumu veikt novietnes pārbaudi, noņemt piena paraugu laboratoriskajai testēšanai un atjaunot atļauju.

11. Dienests 10 darbdienu laikā pārbauda vai novietne atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām un ņem piena paraugu, lai pārlicinātos par piena atbilstību šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem. Atbilstības gadījumā pieņem lēmumu par atļaujas atjaunošanu, par to paziņojot ražotājam, un piena ražotājam dienesta uzraudzības objektu datubāzē dzēš ierakstu par atļaujas apturēšanu.

12. Šo noteikumu 11. punktā minētos pakalpojumus dienests sniedz par maksu atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā veicama samaksa par Pārtikas un veterinārā dienesta valsts uzraudzības un kontroles darbībām un maksas pakalpojumiem. Piena paraugu testēšanas izmaksas sedz piena ražotājs atbilstoši šo noteikumu 29. punktā minētās laboratorijas cenrādim.

III. Prasības dzīvnieku veselībai un dzīvnieku novietnei

13. Dzīvnieki, kuru pienu tieši piegādā galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai, ir izmeklēti atbilstoši normatīvajos aktos par infekcijas slimību uzraudzību un kontroli noteiktajām prasībām un ir klīniski veseli.

14. Dzīvnieku novietne, kurā iegūst pienu, atbilst normatīviem aktiem dzīvnieku veselības, labturības, dzīvnieku barības, pārtikas, veterināro zāļu un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu aprites jomā.

15. Piena ražotājs nodrošina to dzīvnieku atšķirīgu identificēšanu, kuri ir slimi vai tiek ārstēti.

16. Dzīvnieku novietnē:

16.1. ja nepieciešams, veic dezinfekciju, deratizāciju un dezinsekciju;

16.2. mazgāšanas, dezinfekcijas, deratizācijas un dezinsekcijas līdzekļus lieto saskaņā ar to lietošanas instrukciju un uzglabā slēgtā vietā vai telpā, nodrošinot to instrukcijās noteiktos uzglabāšanas apstākļus.

17. Dienests dzīvnieku novietni pārbauda ne retāk kā reizi gadā.

IV. Prasības piena ieguvei, pirmapstrādei, uzglabāšanai un transportēšanai

18. Pirms katras slaukšanas govij vai kazai nomazgā tesmeni, pupus un, ja nepieciešams, arī tesmenim blakusesošās ķermeņa daļas.

19. Pirms slaukšanas pirmās piena strūklas ieslauc atsevišķā traukā ar tumšu pamatni, novērtējot piena īpašības, kas minētas šo noteikumu 27. punktā.

20. Pienu tūlīt pēc slaukšanas atdzesē aukstuma iekārtā līdz temperatūrai, kas nav augstāka par 6 °C.

21. Telpās, kurās veic piena pirmapstrādi (piena filtrēšanu un atdzesēšanu) un uzglabā pienu:

21.1. grīdas, sienas un darba virsmas ir viegli tīrāmas un, ja nepieciešams, dezinficējamas;

21.2. ir nodrošināta ventilācija un apgaismojums;

21.3. ir novērsta piena piesārņošanas iespēja;

21.4. nav pieļaujama dzīvnieku atrašanās.

22. Aprīkojums (tai skaitā trauki), kas nonāk saskarē ar pienu:

22.1. izgatavots no materiāla, kas atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarei ar pārtiku noteiktajām prasībām;

22.2. viegli tīrāms, mazgājams, ir labā stāvoklī un, ja nepieciešams, dezinficējams;

22.3. mazgāts pēc katras lietošanas reizes un, ja nepieciešams, dezinficēts;

22.4. izmantots tikai tam paredzētajam nolūkam;

22.5. uzglabāts apstākļos, kas novērš piesārņojuma iespēju.

23. Visās darbībās, kas saistītas ar piena apriti, izmanto ūdeni, kas atbilst normatīvajos aktos par dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām, monitoringa un kontroles kārtību noteiktajām prasībām.

24. Piena ražotājs nodrošina, ka personas, kas veic jebkādas darbības ar pienu, lieto piemērotu un tīru apģērbu un ievēro personīgo higiēnu.

25. Transportēšanas laikā pienam nodrošina temperatūru, kas nav augstāka par 8 °C.

26. Uzglabāšanas un transportēšanas laikā pienu aizliegts sasaldēt.

V. Piena kvalitātes un nekaitīguma prasības un piena paraugu ņemšana

27. Piena ražotājam ir atļauts realizēt pienu, ja:

27.1. tam ir pienam raksturīga garša, krāsa un smarža;

27.2. tas ir šķidrums, ar viendabīgu konsistenci, bez pārslām, gļotām, mehāniskiem vai citiem piemaisījumiem;

27.3. ir nodrošināta piena atbilstība šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem.

28. Piena ražotājs, kas realizē pienu saskaņā ar normatīvos aktos par veterinārajām, higiēnas un nekaitīguma prasībām svaigpiena apritei:

28.1. var izmantot datu centra svaigpiena kvalitātes datubāzē esošo piena paraugu testēšanas rezultātus;

28.2. papildus nodrošina piena atbilstību šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem attiecībā uz piena sasaldēšanas temperatūru, *Staphylococcus aureus* un *Salmonella spp.*

29. Piena paraugus testē laboratorijā, kas akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību vai citā Eiropas

Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts akreditācijas institūcijā un kura veic šo noteikumu 1. pielikumā minēto kritēriju testēšanu.

30. Piena ražotājs piena paraugu ņem no koppiena šo noteikumu 29. punktā minētās laboratorijas izsniegtā sterilā stobriņā, ievērojot šādus nosacījumus:

30.1. pirms piena parauga ņemšanas pienu tilpnē rūpīgi samaisa līdz viendabīgai konsistencei;

30.2. piena paraugu ņem tūlīt pēc samaisīšanas;

30.3. paraugam ņem 35 – 40 ml piena;

30.4. piena paraugu marķē ar piena ražotāja sagatavotu marķējumu, kurā norādīts novietnes numurs;

30.5. piena paraugu uzglabā un transportē temperatūrā no 0 °C līdz 4 °C;

30.6. uzglabāšanas un transportēšanas laikā piena paraugu pasargā no tiešiem saules stariem;

30.7. piena paraugu laboratorijā nogādā pēc iespējas īsākā laikā, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc parauga ņemšanas;

30.8. uzglabāšanas un transportēšanas laikā piena paraugu nedrīkst sasaldēt.

31. Ja piena ražotājs konstatē, ka piens neatbilst šo noteikumu 27. punktā minētajām prasībām, vai piena ražotājam ir aizdomas par dzīvnieka saslimšanu, kas var ietekmēt piena kvalitāti, tas nekavējoties pārtrauc piena realizāciju un ziņo par to praktizējošam veterinārārstam. Pienu var atsākt realizēt, ja tas atbilst šo noteikumu prasībām.

VI. Prasības piena realizācijai

32. Ja piena ražotājs, piegādājot pienu mazumtirdzniecībai:

32.1. pievieno attaisnojuma dokumentu par preču piegādi vai citu normatīvajos aktos par darījumu apliecinošajiem dokumentiem minētu dokumentu, tā otrā pusē papildus norāda šo noteikumu 2. pielikuma 2., 3., 4., 5., 6. un 9. punktā minēto informāciju;

32.2. nav pievienojis šo noteikumu 32.1. apakšpunktā minēto dokumentu, viņš iesniedz šo noteikumu pavaddokumentu pienam (2. pielikums). Pavaddokumentu pienam sagatavo divos eksemplāros. Vienu pavaddokumenta eksemplāru iesniedz piena piegādes vietā, otru glabā piena ražošanas vietā.

33. Pēc piena saņemšanas mazumtirdzniecībā no piena ražotāja to novērtē atbilstoši šo noteikumu 27. punktā minētajām prasībām. Ēdināšanas uzņēmumā pienu tūlīt termiski apstrādā, karsējot vismaz 72 °C temperatūrā ne mazāk kā 15 sekundes, vai izmanto citu temperatūras un laika kombināciju, lai iegūtu līdzvērtīgu efektu, ja piens nav paredzēts termiski apstrādātu pārtikas produktu gatavošanai. Pēc karsēšanas pienu divu stundu laikā atdzesē un uzglabā temperatūrā no 2 °C līdz 6 °C ne ilgāk kā 36 stundas.

34. Piena ražotājs šo noteikumu 2. punktā un 13. punktā minēto informāciju, pavaddokumentu un piena paraugu testēšanas pārskatus glabā trīs gadus un uzrāda pēc dienesta inspektora pieprasījuma. Šo noteikumu 32.1. apakšpunktā minētos dokumentus glabā normatīvajos aktos par darījumu apliecinošajiem dokumentiem noteiktajā kārtībā.

35. Mazumtirdzniecības vietā pavaddokumentu pienam glabā gadu un uzrāda pēc dienesta inspektora pieprasījuma. Šo noteikumu 32.1. apakšpunktā minētos dokumentus glabā normatīvajos aktos par darījumu apliecinošajiem dokumentiem noteiktajā kārtībā.

35. Piena realizācijas vietā piena temperatūra nav augstāka par 6 °C.

36. Galapatērētājam pienu realizē 48 stundu laikā pēc tā izslaukšanas. Ja, realizējot pienu, sajauc kopā vairākus piena slaukumus, realizācijas laiku skaita no piena pirmā slaukuma iegūšanas laika.

37. Piena realizācijas vietā ir šāda informācija:

37.1. norāde "Govs svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārīt" vai "Kazas svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārīt";

37.2. norāde par piena derīguma termiņu "Izlietot līdz" (derīguma termiņš nav ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža);

37.3. piena ražotāja nosaukums un adrese.

38. Piena ražotājs, realizējot pienu, novieto patērētājam redzamā vietā piena realizācijas atļaujas kopiju.

39. Pienu realizē pircēja traukos vai pēc pircēja lūguma vienreiz lietojamā iepakojumā, kurš atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarē ar pārtiku noteiktajām prasībām.

40. Piena ražotājs var fasēt pienu ražošanas vietā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu II pielikumā minētajām prasībām, ja:

40.1. pienu realizē tieši galapatērētājam;

40.2. pienu fasē vienreiz lietojamā iepakojumā, kurš atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarē ar pārtiku noteiktajām prasībām;

40.3. uz iepakojuma etiķetes norādīts tirdzniecības nosaukums "Govs svaigpiens" vai "Kazas svaigpiens", tilpums, derīguma termiņš "Izlietot līdz" (derīguma termiņš nav ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža), uzglabāšanas apstākļi, norāde "Pirms lietošanas uzvārīt", piena ražotāja nosaukums un adrese.

41. Ja pienu realizē tirdzniecības automātā, tajā iepilda tikai viena piena ražotāja saražoto pienu.

42. Uz tirdzniecības automāta ir šo noteikumu 37. punktā minētās norādes un informācija.

43. Ja tirdzniecības automātam ir iepakošanas sistēma, uz iepakojuma etiķetes norāda šo noteikumu 40.3. apakšpunktā minēto informāciju.

44. Piena tirdzniecības automāts atbilst šādām prasībām:

44.1. tas ir viegli tīrāms un dezinficējams (arī piena izliešanas krāns);

44.2. virsmas, kas saskaras ar pienu, ir izgatavotas no materiāla, kurš atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kas paredzēti saskarē ar pārtiku;

44.3. tas ir aprīkots ar ārējo termometru, kas uzrāda piena temperatūru tirdzniecības automātā;

44.4. piena temperatūra piena automātā nav augstāka par 6 °C un nav zemāka par 0 °C (arī caurulēs starp piena konteineru un izliešanas krānu).

VII. Noslēguma jautājums

45. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2010. gada 13. aprīļa noteikumus Nr. 345 "Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govs svaigpiena aprītei nelielā apjomā" (Latvijas Vēstnesis, 2010, 61. nr.; 2015, 119. nr.).

Ministru prezidents

Māris Kučinskis

Zemkopības ministrs

Jānis Dūklavs